

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน
กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท

The Relationship Between Accounting Literacy Financial Literacy Financial
Inclusion and Growth of Community Enterprises in Chainat Province

จิรวรรณ ปลั่งพงษ์พันธ์

Jirawan Plungpongpan

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Faculty of Management Sciences, Chandrakasem Rajabhat University

Email: jirawan@chandra.ac.th

Received April 16, 2023; Revised May 24, 2023; Accepted June 2, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท จำนวน 200 ราย โดยการสุ่มแบบหลายหลายขั้นตอน เริ่มจากการสุ่มตัวอย่างเลือกวิสาหกิจชุมชนแบบแบ่งเป็นกลุ่ม และแบบอย่างง่าย หลังจากนั้นใช้แบบเจาะจงเลือกผู้ตอบแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล

ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน กับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีค่าสถิติ χ^2/df เท่ากับ .045, p-value เท่ากับ .831, GFI เท่ากับ 1.000, AGFI เท่ากับ .999 และ RMSEA เท่ากับ .000 เป็นไปตามเกณฑ์พิจารณาความสอดคล้องในระดับดี และพบว่าทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน และการเข้าถึงทางการเงินมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท นอกจากนั้น ทักษะการบัญชีมีความสัมพันธ์กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมโดยมีการเข้าถึงทางการเงินเป็นตัวแปรกลาง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.39 แสดงว่าตัวแปรในการวิเคราะห์เส้นทางสามารถอธิบายความแปรปรวนของความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท ร้อยละ 39

คำสำคัญ: ทักษะการบัญชี; ทักษะการเงิน; การเข้าถึงทางการเงิน; การเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน

Abstract

The purpose of this research was to analyze the relationship between accounting literacy, financial literacy, financial inclusion, and the growth of community enterprises in Chainat Province. This research is quantitative research. The 200 samples were community entrepreneurs in Chainat Province. using multi-stage. The community enterprises were selected by using cluster sampling and simple random sampling. Then, the respondents were selected by purposive sampling. A questionnaire was used as a tool for collecting data. Statistics used in data analysis were: 1) descriptive statistics: frequency, percentage, mean and standard deviation; 2) Inferential statistics: path analysis.

The result of research found that the relationship between accounting literacy, financial literacy, financial inclusion with the growth of community enterprises in Chainat province and a model developed are in accordance with empirical data. The statistics showed that that χ^2 equals to .045, χ^2/df equals to .045, p-value equals to .831, GFI equals to 1.000, AGFI equals to .999 and RMSEA equals to .000. The results met the criteria for consideration on consistency at a good level. The results also showed that accounting literacy, financial literacy and financial inclusion have a positive direct relationship with the growth of community enterprises in Chainat province. In addition, accounting literacy is most related to the growth of community enterprises and indirectly related to financial inclusion as the mediate variable. The predictive coefficient was 0.39, indicating that the variables in the path analysis could explain the variance of the growth of community enterprises, Chainat province by 39 percent.

Keywords: Accounting Literacy; Financial Literacy; Financial Inclusion; Growth of Community Enterprises

บทนำ

วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มชาวบ้านที่มีวิถีชีวิตร่วมกัน อาจจัดตั้งเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ ทำการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างรายได้ของครอบครัวในแต่ละชุมชน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลให้เป็นแหล่งเศรษฐกิจของชุมชนในทุกจังหวัด จังหวัดชัยนาทมีวิสาหกิจชุมชนจำนวน 375 ราย (Chainat Provincial Agriculture Office, 2022) ตั้งอยู่ในเขตภาคกลาง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองที่หมายถึง เมืองที่นักท่องเที่ยวเข้าไปไม่ถึง 6 ล้านคนต่อปี (Lifestyle, 2019) ทำให้ผู้ประกอบการและลูกค้ามีจำนวนน้อยเป็นผลให้มีการลงทุนในสิ่ง

อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในจังหวัดน้อยตามลงมาด้วย จังหวัดชัยนาทจึงบริบทที่เป็นตัวแทนของจังหวัดส่วนใหญ่ในประเทศไทย แนวทางหนึ่งในการพัฒนาประเทศก็คือการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความสามารถในการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนเพื่อเป็นแหล่งรายได้ของชุมชนอย่างมั่นคงและมีความสุข

การเข้าถึงทางการเงิน มีความเกี่ยวข้องกับการเติบโตของธุรกิจขนาดเล็ก (Urueña-Mejía, Gutierrez & Rodríguez-Lesmes, 2023) การสนับสนุนทางการเงินแก่ชุมชนจึงเป็นจุดเริ่มต้นในการดำเนินธุรกิจ รัฐบาลมีมาตรการช่วยเหลือการจัดตั้งแหล่งเงินทุน เช่น การจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารชุมชน จากการสนับสนุนของธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การลงทุนต่าง ๆ ทั้งกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน เป็นการเข้าถึงทางการเงินในระดับหนึ่ง และเมื่อวิสาหกิจชุมชนมีขนาดใหญ่การเข้าถึงเงินทุนก็สามารถทำได้เช่นเดียวกับรูปแบบธุรกิจโดยทั่วไป เช่น การกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้นการทำธุรกิจการค้ายังต้องพึ่งพาธุรกิจกรรมที่ให้บริการจากธนาคารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การฝากเงิน การโอนเงินจ่ายค่าสินค้าหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ การรับเงินค่าสินค้า/บริการผ่านธนาคาร รวมถึงการเงินดิจิทัลที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน

ผู้มีทักษะการเงินสามารถกำหนดเป้าหมายทางการเงิน วางแผน และจัดการทางการเงินเพื่อการตัดสินใจในการเข้าถึงทางการเงิน (Buchdadi, Sholeha & Ahmad, 2020) ยิ่งไปกว่านั้น Bongomin et al. (2017) กล่าวว่า ทักษะการเงินช่วยเพิ่มศักยภาพแก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กในการประเมินผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อการตัดสินใจที่มีความสำคัญต่อความอยู่รอดของธุรกิจ อีกทั้ง Okoye, Uniamikogbo and Adeusi (2017) พบว่า ทักษะทางบัญชีเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กในการเพิ่มประสิทธิภาพของผลการดำเนินงาน ดังนั้น รัฐบาลจึงให้การสนับสนุนอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี เช่น บัญชีครัวเรือน บัญชีการผลิต เป็นต้น เพื่อเพิ่มพูนทักษะการเงิน และทักษะการบัญชีให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เมื่อผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงทางการเงินตั้งแต่เริ่มลงทุนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายทรัพยากรและเงินทุนในการดำเนินงาน ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้แก้ปัญหาคความเหลื่อมล้ำต่าง ๆ ทำให้การเข้าถึงทางการเงินในด้านการบริหารจัดการ การทำธุรกรรมการเงินต่าง ๆ ผ่านหน่วยงานที่มีใช้ธนาคารสะดวกขึ้น นอกจากนั้นยังมีหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความช่วยเหลือ เช่น สินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและเครือข่ายของสำนักงานพัฒนาชุมชนในจังหวัดต่าง ๆ เป็นต้น

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีทักษะการบัญชีเป็นพื้นฐาน เพื่อจัดทำและใช้ข้อมูลทางบัญชีที่จะนำไปสู่ความเข้าใจระบบทางการเงินได้ง่าย พร้อมกับมีทักษะการเงินเพื่อบริหารจัดการให้ตรงกับเป้าหมายในการดำเนินงานทางการเงิน และสามารถเข้าถึงทางการเงินได้ ดังนั้น ทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน และการเข้าถึงทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทาง

การเงิน กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จะได้นำข้อมูลการวิจัยไปพัฒนาทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน ให้กับวิสาหกิจชุมชนในการเพิ่มประสิทธิภาพความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H1): ทักษะการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเข้าถึงทางการเงินของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท

สมมติฐานที่ 2 (H2): ทักษะการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท

สมมติฐานที่ 3 (H3): ทักษะการเงินมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเข้าถึงทางการเงินของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท

สมมติฐานที่ 4 (H4): ทักษะการเงินมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท

สมมติฐานที่ 5 (H5): การเข้าถึงทางการเงินมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท

สมมติฐานที่ 1a (H1a): ทักษะการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท โดยมีการเข้าถึงทางการเงินเป็นตัวแปรกลาง

สมมติฐานที่ 3a (H3a): ทักษะการเงินมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท โดยมีการเข้าถึงทางการเงินเป็นตัวแปรกลาง

การทบทวนวรรณกรรม

แนวความคิดเกี่ยวกับทักษะการบัญชีและทักษะการเงิน

ทักษะการเงิน (Financial Literacy) เป็นความรู้เรื่องการเงินซึ่งเป็นหนึ่งใน 16 ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่กำหนดโดยสภาเศรษฐกิจโลก (The World Economic Forum) อยู่ในหมวดของความรู้พื้นฐานที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการดำเนินงาน (Soffel, 2016) จากการศึกษาขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD (2020)

ได้ประเมินผลทักษะทางการเงิน จากองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ความรู้ด้านการเงิน พฤติกรรมด้านการเงิน และทัศนคติด้านการเงิน ซึ่งความหมายดังกล่าวได้รวมการได้มาของข้อมูลทางการเงินทั้งหมดเป็นทักษะการเงิน อย่างไรก็ตาม ทักษะการเงินมีส่วนผสมของทักษะการบัญชีผสมผสานสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เนื่องจากข้อมูลทางการเงิน เริ่มจากนักบัญชีเป็นผู้ที่นำข้อมูลทางการเงินมาจัดบันทึกและสรุปเป็นรายงานทางการเงินที่น่าเสนอทั้งบุคคลภายในและบุคคลภายนอกองค์กร และนักการเงินจะนำข้อมูลจากรายงานทางการเงินนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาตัดสินใจทางการเงิน ดังนั้นในงานวิจัยจะแบ่งทักษะการเงินดังกล่าวออกเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 ทักษะการบัญชี (Accounting Literacy) เป็นทักษะที่เกิดจากความสามารถทางบัญชีที่สำคัญ และจำเป็นในการบันทึกธุรกรรมทางธุรกิจประจำวันให้ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ (Okoye, Uniamikogbo & Adeusi, 2017) ซึ่งก็คือความหมายของการบัญชีที่กล่าวว่า การบัญชีเป็นการจดบันทึกรายการทางการเงิน เพื่อนำมาแยกประเภทเป็นหมวดหมู่ และสรุปเป็นรายงานทางการเงิน พร้อมกันนั้น Umeji and Obi (2014) กล่าวว่า การจดบันทึกที่มีคุณภาพมีความจำเป็นต่อความสำเร็จในธุรกิจเนื่องจากข้อมูลจากการจดบันทึกทั้งหมดสนับสนุนการตัดสินใจในการดำเนินงาน ดังนั้น การศึกษาทางธุรกิจจำเป็นต้องมีทักษะทางบัญชีและทักษะทางด้านผู้ประกอบการช่วยให้สามารถใช้กลยุทธ์สามารถเอาตัวรอดได้ (Salome, 2012) จากการศึกษาของ Damito and Schmidgall (2010) พบว่าผู้จัดการได้ให้ความสำคัญของทักษะการบัญชีในด้านการจัดทำงบประมาณดำเนินการเป็นอันดับแรก ตามด้วย ทักษะการพยากรณ์ทางการเงิน ทักษะการกำหนดราคา ทักษะการวิเคราะห์ความแตกต่าง และทักษะการอ่านงบกำไรขาดทุน และทักษะการบริหารสินค้าคงคลัง นอกจากนี้ ราคาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดกำไรและเป็นสิ่งสำคัญของการบัญชีต้นทุน การกำหนดราคาสินค้าหมายถึงการกำหนดราคาขายของผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการจะเป็นประเภทใด ราคาที่เรียกเก็บจากลูกค้าหรือลูกค้าจะมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจ (Umeji & Obi, 2014)

1.2 ทักษะการเงิน (Financial Literacy) คือ ความรู้และความสามารถในการใช้วิจารณญาณ และการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้และการจัดการเงิน ความรู้ทางการเงินคือความสามารถในการใช้วิจารณญาณและการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้และการจัดการเงิน (Bongomin et al., 2016) และสามารถป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาทางการเงิน (Desiyanti & Kassim, 2020) พร้อมกันนั้น Buchdadi, Sholeha and Ahmad (2020) กล่าวว่า ทักษะการเงินเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กจำเป็นต้องมีเพื่อบรรลุความสำเร็จและปรับปรุงประสิทธิภาพทางธุรกิจ

กล่าวโดยสรุปแนวคิดทักษะการเงินตามความหมายของ OECD (2020) ประกอบด้วย ความรู้ด้านการเงิน พฤติกรรมด้านการเงิน และทัศนคติด้านการเงิน เช่นเดียวกับ Bongomin et al. (2016) วัดทักษะการเงินด้วยตัวแปรทั้ง 3 ตัวที่วัดจาก Likert Scale 5 ระดับ อย่างไรก็ตาม ทักษะการเงินมีส่วนผสมของทักษะการบัญชีซึ่งเป็นทักษะเริ่มต้นและขึ้นนำความสนใจในการจัดการการเงิน จึงแยกทักษะการเงินออกเป็น 2 ส่วนคือ ทักษะการบัญชี และทักษะการเงิน

แนวความคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงทางการเงิน

การเข้าถึงทางการเงิน (Financial Inclusion) ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ 1) ผลผลิตทางการให้บริการทางการเงิน 2) ปัจจัยสนับสนุนในการเข้าถึงทางการเงิน และ 3) ช่องทางในการเข้าถึงทางการเงิน (Ngerndee & Intuwonges, 2018) ปัจจุบันมีเทคโนโลยีทางการเงินเข้ามาทำให้การเข้าถึงทางการเงินมีทั้งธนาคาร และมีใช้ธนาคารเช่น ร้านสะดวกซื้อ องค์กรไปรษณีย์ แอปพลิเคชันต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยี การเข้าถึงทางการเงินหมายถึงการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินเพื่อเก็บออมและกู้เงินเป็นกิจจะลักษณะ หรือการประกันสัญญาและใช้บริการชำระเงินใด ๆ รวมถึงการเงินดิจิทัล (Urueña-Mejía, Gutierrez & Rodríguez-Lesmes, 2023) นอกจากนั้นรัฐบาลสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนเข้าถึงทางการเงิน เช่น กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น ผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายทรัพยากรและเงินทุนในการดำเนินงาน

จากการสำรวจทักษะด้านการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2020 พบว่า ระดับทักษะทางการเงินของคนไทยดีขึ้น ร้อยละ 71.0 ทั้งนี้สูงกว่าการสำรวจครั้งก่อนในปี 2018 ร้อยละ 66.2 และสูงกว่าค่าเฉลี่ยที่สำรวจโดย OECD ในปี 2020 ร้อยละ 60.5 (Bank of Thailand, 2020) อย่างไรก็ตาม วิสาหกิจชุมชนยังมีปัญหาด้านผลกระทบต่อการดำเนินงานทางการเงินในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่จะนำมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน หรือขยายกิจการ เช่น วิสาหกิจชุมชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Sastsara & Mekdee, 2021)

กล่าวโดยสรุป การเข้าถึงทางการเงินขึ้นอยู่กับ ผลผลิตทางการให้บริการทางการเงิน การให้การสนับสนุนการเข้าถึงทางการเงิน และช่องทางในการเข้าถึงทางการเงิน ในปัจจุบันการเข้าถึงทางการเงินสามารถเข้าถึงทั้งธนาคาร และมีใช้ธนาคาร และรัฐบาลยังให้การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น หรืออาจกล่าวว่า การเข้าถึงทางการเงิน ประกอบด้วย การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงิน และการเข้าถึงบริการทางการเงิน

แนวความคิดเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน

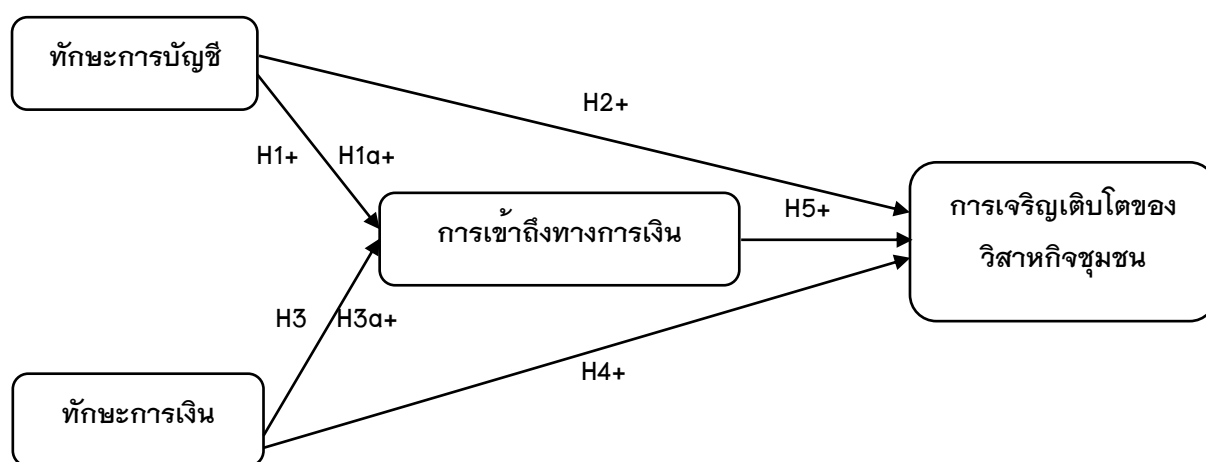
การเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน สามารถวัดได้เช่นเดียวกับธุรกิจทั่วไป ด้วยการวัดผลแบบสมดุล คือ การวัดด้วยผลการดำเนินงานทางการเงิน และผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่การเงิน ประกอบด้วย 1) ผลการดำเนินงานการเงิน เช่น กำไรสุทธิ ยอดขาย 2) มุมมองจากลูกค้า เช่น ความพึงพอใจของลูกค้า การบ่นจากลูกค้า 3) ด้านกระบวนการภายใน เช่น ร้อยละของการผิดพลาดที่เกิดขึ้น ร้อยละของเวลาในการตอบรายการธุรกรรมอัตโนมัติ 4) ด้านการเรียนรู้และพัฒนา เช่น ร้อยละของพนักงานเข้าฝึกอบรม ข้อเสนอแนะของพนักงานต่อเดือน (Hilton & Platt, 2017) สามารถวัดจากยอดขายหรือรายได้ และสามารถพิจารณาจากกำไร หรือผลการดำเนินงานที่แสดงในงบกำไรขาดทุน แผนการพัฒนาเศรษฐกิจได้มีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้พึ่งพาตัวเองได้ ช่วยให้สมาชิกได้มีเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

(Phengpis et al., 2020) ยิ่งไปกว่านั้น วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของชุมชน ดังนั้น การเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการพิจารณาในรูปแบบของสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนด้วย ดังนั้น จากการประเมินผลวิสาหกิจชุมชนในด้านการดำเนินงาน จึงมีการประเมินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก ได้แก่ การลดรายจ่ายของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การเพิ่มขึ้นของรายได้สมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน

กล่าวโดยสรุป ความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชนสามารถวัดจากรายได้หรือกำไรของธุรกิจ เช่นเดียวกับธุรกิจทั่วไป แต่วิสาหกิจชุมชนเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจะต้องประเมินการเจริญเติบโตจากสมาชิกด้วย ได้แก่ การลดรายจ่ายของสมาชิก การเพิ่มรายได้ของสมาชิก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน และทักษะการเข้าถึงทางการเงิน กับ การเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท โดยนำแนวคิดของทักษะการบัญชีแยกออกจากแนวคิดของทักษะการเงิน (OECD, 2020) และแนวคิดการเข้าถึงทางการเงิน มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาและพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ จังหวัดชัยนาท โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ คือ วิชาสหกิจชุมชนจำนวน 375 ราย (Chainat Provincial Agriculture Office, 2022) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ซึ่งกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 ผลการคำนวณขนาดตัวอย่างเท่ากับ 194 ตัวอย่าง จึงประมาณขนาดตัวอย่างเท่ากับ 200 ตัวอย่าง และใช้การสุ่มแบบหลายหลายขั้นตอน ขั้นแรกสุ่มตัวอย่างวิชาสหกิจชุมชนแบบแบ่งเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling) จากสัดส่วนของจำนวนวิชาสหกิจชุมชนในแต่ละอำเภอ รวมทั้งสิ้น 8 อำเภอ และสุ่มตัวอย่างวิชาสหกิจชุมชนจากแต่ละอำเภอด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย พร้อมกับใช้วิธีเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกประธานวิชาสหกิจชุมชนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม หรือสมาชิกที่เป็นผู้ที่ทำบัญชีหรือการเงินให้กับวิชาสหกิจชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อคำถามที่พัฒนาจากความรู้ พฤติกรรม และทัศนคติในส่วนของการบัญชี และการการเงิน และข้อคำถามที่พัฒนาจากการเข้าถึงทางการเงิน ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการเจริญเติบโตของวิชาสหกิจชุมชนแบบสอบถามทั้งสองส่วนเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับน้อยที่สุดคือ “1” ถึงระดับมากที่สุดคือ “5” จำนวนข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 46 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และลักษณะของวิชาสหกิจชุมชน ซึ่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินความเหมาะสมของข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่าง 0.8–1.00 ทุกข้อเป็นไปตามกำหนดที่ค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.5 หลังจากนั้นทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองกับวิชาสหกิจชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ทักษะการบัญชี เท่ากับ .957 ทักษะการเงิน เท่ากับ .851 การเข้าถึงทางการเงิน เท่ากับ .911 และความเจริญเติบโตของวิชาสหกิจชุมชน เท่ากับ .927 พร้อมทั้งความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .947 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรทั้งหมดมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการวิชาสหกิจชุมชน 8 อำเภอ ดังนี้ อำเภอเมืองชัยนาท 19 ราย อำเภอมโนรมย์ 24 ราย อำเภอวัดสิงห์ 18 ราย อำเภอสรรคบุรี 24 ราย อำเภอหันคา 35 ราย อำเภอหนองมะโมง 38 ราย และอำเภอเนินขาม 16 ราย รวมทั้งสิ้น 200 ราย ระหว่างเดือน

พฤศจิกายน ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับของตัวแปร และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) สอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบตามหลักเกณฑ์ดังนี้ ค่าไคสแควร์/ค่าองศาอิสระ (χ^2/df) < 2.00 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) ≥ 0.05 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) > 0.90 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (AGFI) > 0.90 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) > 0.08 (Wanichbuncha, 2019)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและลักษณะของวิสาหกิจชุมชน พบว่าส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจชุมชนประเภทการแปรรูปและผลิตภัณฑ์จำนวน 59 ราย ร้อยละ 29.5 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนของวิสาหกิจชุมชน 10,001–30,000 บาท จำนวน 96 แห่ง ร้อยละ 48 โดยผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 102 คน ร้อยละ 54 มีอายุ 46–55 ปี จำนวน 88 คน ร้อยละ 44 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 184 คน ร้อยละ 92 และมีตำแหน่งเป็นประธาน จำนวน 118 คน ร้อยละ 59

2. ผลการวิเคราะห์ระดับตัวแปร

2.1 ทักษะการบัญชี พบว่า ทักษะการบัญชีในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X}=3.070$, S.D.=.3514) และรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลางทุกด้านโดยที่ลำดับแรกคือทัศนคติทางการบัญชี ($\bar{X}=3.364$, S.D.=.5834) รองลงมาคือ พฤติกรรมทางการบัญชี ($\bar{X}=2.989$, S.D.=.4508) และ ความรู้ด้านการบัญชี ($\bar{X}=2.765$, S.D.=.6853)

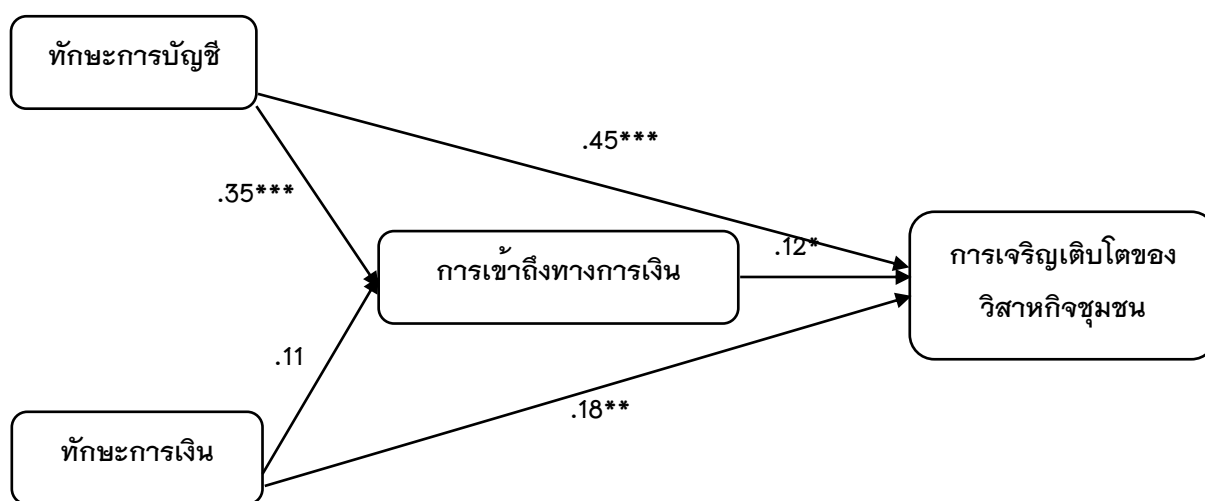
2.2 ทักษะการเงิน พบว่า ทักษะการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย และรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง 2 ด้านคือ ลำดับแรกทัศนคติทางการเงิน ($\bar{X}=3.313$, S.D.=.6249) รองลงมาคือ ด้านความรู้ทางการเงิน ($\bar{X}=2.756$, S.D.=.6934) และน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมทางการเงิน ($\bar{X}=1.327$, S.D.=.6423)

2.3 การเข้าถึงทางการเงิน พบว่า การเข้าถึงทางการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X}=3.109$, S.D.=.4720) และรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปฏิบัติมากคือ การเข้าถึงบริการทาง

การเงิน ($\bar{X}=3.957$, S.D.=.6448) และอยู่ในระดับปฏิบัติน้อยคือการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ($\bar{X}=2.474$, S.D.=.5206)

2.4 ความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน พบว่า ระดับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.989$, S.D.=.4904) และรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับการเจริญเติบโตปานกลาง โดยที่อันดับแรกคือ วิสาหกิจชุมชนทำให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ($\bar{X}=3.090$, S.D.=.5508) และรองลงมาคือ วิสาหกิจชุมชนทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ($\bar{X}=3.075$, S.D.=.5485)

3. ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท ได้ทำการปรับรูปแบบ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบว่า ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าดังนี้ $\chi^2/df = .045$ มีค่าน้อยกว่า 2, p-value = .831 มากกว่า .05 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 1.000 มากกว่า .90, ดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (AGFI) = .999 มากกว่า .90, และ รากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) = .000 น้อยกว่า .08 ซึ่งผ่านเกณฑ์และอยู่ในระดับดีทุกรายการ แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังภาพที่ 2

$$\chi^2/df = 0.045, p\text{-value} = .831 \quad GFI = 1.000, AGFI = .999, RMSEA = .000$$

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน
กับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานทางตรงและทางอ้อม

ตัวแปรสาเหตุ	อิทธิพล	ตัวแปรผล	
		การเข้าถึงทางการเงิน	การเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน
ทักษะการบัญชี	ทางตรง	.35***	.45***
	ทางอ้อม	–	.04***
	รวม	.35***	.49***
ทักษะการเงิน	ทางตรง	.11	.18**
	ทางอ้อม	–	.01
	รวม	.11	.19
การเข้าถึงทางการเงิน	ทางตรง	–	.12*
	ทางอ้อม	–	–
	รวม	–	.12*
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R^2)		.17	.39

*** $p \leq .001$, ** $p \leq .01$, * $p \leq .05$

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์อิทธิพลมาตรฐานทางตรง และทางอ้อม สรุปผลเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการบัญชี การเข้าถึงทางการเงิน และการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท พบว่า ทักษะการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเข้าถึงทางการเงิน และการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .35 และ .45 ตามลำดับ พร้อมกับพบว่า ทักษะการบัญชีมีอิทธิพลทางอ้อมกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชนโดยมีการเข้าถึงทางการเงินเป็นตัวแปรกลาง สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .04 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 สมมติฐานที่ 2 และสมมติฐานที่ 1a

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน และการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท พบว่า ทักษะการเงินกับการเข้าถึงทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 3 และทักษะการเงินมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .18 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 และพบว่า ทักษะการเงินไม่มีอิทธิพลทางอ้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 3a

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงทางการเงินกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท พบว่า การเข้าถึงทางการเงินมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท ซึ่งมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .12 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 5

และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.39 แสดงถึงตัวแปรในการวิเคราะห์เส้นทางสามารถอธิบายความแปรปรวนของความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท ร้อยละ 39

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย พบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน สรุปความสัมพันธ์เป็น 3 ประเด็น คือ

1. ทักษะการบัญชี พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาทอยู่ในระดับปฏิบัติงานกลาง โดยมีทัศนคติทางการบัญชีอยู่ในระดับปฏิบัติงานกลางเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ พฤติกรรมทางการบัญชี และ ความรู้ทางการบัญชี สอดคล้องกับ Samlee, Sregarn and Romyen (2022) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีการจัดทำบัญชีไม่ต่อเนื่อง ใช้การประมาณการต้นทุน และได้รับการอบรมระยะสั้นจากหน่วยงานของรัฐ และตรงกับผลงานวิจัยของ Kumchuen (2021) พบว่าการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านลำดับแรกคือ ด้านเครื่องมือในการปฏิบัติงานบัญชี รองลงมาได้แก่ ด้านเอกสารและกระบวนการทางบัญชี และความช่วยเหลือให้คำปรึกษาจากหน่วยงานภาครัฐ พร้อมกับผลงานวิจัยของ Thongpaeng (2019) พบว่าการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ มีความรู้ความสามารถในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ Phengpis et al. (2020) พบว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านแปรรูปผลไม้และอาหารไม่จัดทำระบบบัญชีและการจัดทำรายงานทางการเงิน ในขณะที่วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์ได้มีการจัดทำระบบบัญชีครบถ้วนจนกระทั่งสามารถจัดทำรายงานทางการเงินได้

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่า ทักษะการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท สอดคล้องกับ Kumchuen (2021) ศึกษาการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี กล่าวว่าจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อประโยชน์ในการควบคุม และการตัดสินใจในการดำเนินการระบบสารสนเทศทางบัญชีที่ถูกต้องเชื่อถือได้ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบเชิงบวกกับกำไร และผู้ประกอบการใช้ในการจัดทำรายได้และค่าใช้จ่ายรวมถึงหนี้สิน Buchdadi, Sholeha & Ahmad (2020) อีกทั้งทักษะทางบัญชีได้รับการสนับสนุนการฝึกอบรมวิสาหกิจชุมชน

จากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีทักษะการบัญชีนำมาช่วยในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

ยิ่งไปกว่านั้น ผลการวิจัยยังพบว่าทักษะการบัญชียังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเข้าถึงทางการเงิน สอดคล้องกับ Damito and Schmidgall (2010) พบว่าผู้บริหารเห็นความสำคัญของทักษะการบัญชีในการจัดทำงบประมาณ การพยากรณ์ทางการเงิน ทักษะการกำหนดราคา ทำให้พบหนทางที่จะนำเข้าไปสู่การเข้าถึงทางการเงินนั่นเอง

และผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท โดยมีการเข้าถึงทางการเงินเป็นตัวแปรกลาง สอดคล้องกับ Salame (2012) พบว่าทักษะบัญชีช่วยให้ผู้ประกอบการใช้กลยุทธ์ในการวางแผนดำเนินธุรกิจได้ ซึ่งต้องนำปัจจัยการเข้าถึงการเงินเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดกลยุทธ์ทางการเงินของธุรกิจ

2. ทักษะการเงิน พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง โดยมีทัศนคติทางการเงินอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลางเป็นลำดับแรก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความรู้ทางการเงิน และ มีระดับปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ พฤติกรรมทางการเงินซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Samlee, Sregarn and Romyen (2022) พบว่าการบริหารจัดการทางการเงินของวิสาหกิจชุมชน อำเภอนาวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่มีการพยากรณ์ยอดขายและค่าใช้จ่าย ไม่มีการจัดทำงบประมาณเงินสด แต่มีการสำรองเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มและประเมินสถานการณ์ทางการเงินจากยอดขาย จึงสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่พบว่า ระดับการปฏิบัติทางการเงินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นอกจากนั้นผลการวิจัยพบว่า ทักษะการเงินมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ Buchdadi, Sholeha, and Ahmad (2020) กล่าวว่า ทักษะการเงินมีความสำคัญทำให้ผู้บริหารบรรลุผลสำเร็จในการดำเนินงานที่ช่วยเสริมให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Desiyanti, and Kassim (2020) พบว่าทักษะการเงินมีผลทางตรงเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กในสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ยิ่งไปกว่านั้น Bongomin et al. กล่าวว่า (2017) การจัดการทางการเงินที่ดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ความอยู่รอดและการจัดการของ SME เนื่องจากทักษะความรู้ทางการเงินช่วยเพิ่มศักยภาพและให้ความรู้แก่เจ้าของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กเพื่อให้พวกเขาสามารถประเมินผลิตภัณฑ์ทางการเงินและให้ข้อมูลการตัดสินใจได้

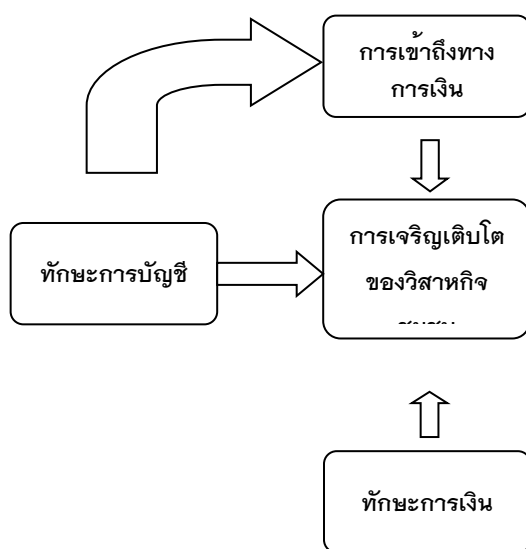
3. การเข้าถึงทางการเงิน พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาทอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง โดยการเข้าถึงบริการทางการเงินอยู่ในระดับปฏิบัติมาก และ การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินอยู่ในระดับปฏิบัติที่น้อย สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Buchdadi, Sholeha, and Ahmad (2020) พบว่าการเข้าถึงทางการเงิน ของผู้จัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กของตำบล Brebes ใน Central Java ประเทศอินโดนีเซีย ตรงกับผลวิจัยที่ว่า การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินอยู่ในระดับปฏิบัติที่น้อย

เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับผลิตภัณฑ์ธนาคารมากกว่า 30% พร้อมกับผลงานวิจัยของ Sastsara and Mekdee (2021) ศึกษาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเนื่องจากภาครัฐสนับสนุนให้สถาบันเงินทุนสนับสนุนเงินทุนไม่ทั่วถึง เงื่อนไขการให้สินเชื่อยุ่งยากและใช้เวลานานในการพิจารณา นอกจากนี้ Urueña-Mejía, Gutierrez, and Rodríguez-Lesmes (2023) กล่าวว่าผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก (Microentrepreneurs) ควรตระหนักถึงแนวปฏิบัติทางธุรกิจที่นำเครื่องมือของการเข้าถึงทางการเงินและอรรถประโยชน์ในการใช้บริการทางการเงินให้หลากหลายมากขึ้น

นอกจากนั้นยังผลงานวิจัยยังพบว่าการเข้าถึงทางการเงินมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ Bongomin et al. (2017) พบความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการเติบโตของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กในประเทศกำลังพัฒนา สามารถปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจ ส่งเสริมนวัตกรรม และเศรษฐกิจระดับมหภาค

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงทางการเงิน และการเข้าถึงทางการเงินกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน โดยที่ทักษะการบัญชีมีความสัมพันธ์กับเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน และการเข้าถึงทางการเงิน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงินกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน

สรุป

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท พบว่า

1. เส้นทางการอิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน การเข้าถึงทางการเงิน กับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงกับความเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท ได้แก่ ทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน และการเข้าถึงทางการเงิน เรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ
3. ปัจจัยการเข้าถึงทางการเงินเป็นตัวแปรต้นกลางระหว่างทักษะการบัญชีและการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ พบว่า ทักษะการบัญชี ส่งผลอิทธิพลทางตรงต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดเท่ากับ .45 รองลงมาได้แก่ ทักษะการเงินเท่ากับ .18 และ การเข้าถึงทางการเงินเท่ากับ .12 นอกจากนั้นทักษะการบัญชีส่งผลอิทธิพลทางอ้อมผ่านการเข้าถึงทางการเงินเท่ากับ .04 ดังนั้นเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน จะต้องพัฒนาปัจจัยทั้ง 3 ด้านดังนี้

1) การพัฒนาทักษะการบัญชี เป็นสิ่งที่สำคัญเพราะเป็นรากฐานของการควบคุมต้นทุน และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของธุรกิจ ทำให้สามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่มีต้นทุนต่ำกว่าเกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ทักษะบัญชีทำให้สามารถเข้าใจข้อมูลทางการเงินได้อย่างแจ่มชัด นำไปสู่การบริหารจัดการด้านการเงิน และด้านอื่น ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การพัฒนาทักษะการเงิน เป็นทักษะที่เชื่อมต่อกับทักษะการบัญชี หรืออาจกล่าวรวมทักษะการบัญชีและทักษะการเงิน คือ ทักษะการเงินนั่นเอง อย่างไรก็ตามทักษะการเงินเป็นทักษะขั้นสูงเพื่อใช้ในการบริหารเงินให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะในธุรกิจขนาดใหญ่ ในขณะที่วิสาหกิจชุมชนเป็นธุรกิจชุมชนขนาดเล็กมากจึงใช้ทักษะการเงินน้อยกว่าทักษะบัญชี เพื่อธุรกิจชุมชนสามารถเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนได้ ควรพัฒนาทักษะการเงินต่อเนื่องจากทักษะการบัญชีเพื่อให้มีองค์ความรู้ในการพัฒนาด้านการเงินได้นำไปสู่กลยุทธ์ในการจัดการด้านการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การพัฒนาการเข้าถึงทางการเงิน เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ช่วยเสริมสร้างธุรกิจให้มีความคล่องตัวในการรับและจ่ายเงิน ตลอดจนมีเงินทุนไว้ใช้ในการดำเนินธุรกิจ การขยายกิจการ เป็นต้น วิสาหกิจชุมชนเน้นการพึ่งพาตนเองดังนั้นการเข้าถึงทางการเงินควรเน้นในรูปของการเข้าถึงบริการทางการเงินที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สำหรับวิสาหกิจชุมชนบางแห่ง

ที่สามารถพัฒนาจนเป็นธุรกิจได้จำเป็นต้องพึ่งพาการเข้าถึงทางการเงินเต็มรูปแบบเพื่อนำไปสู่ธุรกิจขนาดใหญ่

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาเปรียบเทียบกับธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (Small and Medium Enterprises: SMEs) ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นหลัก นอกจากนั้นยังสามารถแยกกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ตามประเภทอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมแฟชั่น เป็นต้น

2) ศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบกับทักษะการเงิน และทักษะการบัญชี ที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของกิจการและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

References

- Bank of Thailand. (2020). *Thailand Financial literacy Survey Report 2020*.
<https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/News2564/n7764t.pdf>.
- Bongomin, G.O.C., Ntayi, J.M., Munene, J.C., & Nabeta, I.N.N. (2016). Financial Inclusion in rural Uganda: Testing interaction effect of financial literacy and networks. *Journal of African Business*, 17(1), 106–128.
- Bongomin, G.O.C., Ntayi, J.M., Munene, J.C., & Malinga, C.A. (2017). The relationship between access to financial and growth of SMEs in developing economies financial literacy as a moderator. *Review of International business and Strategy*, 27(4), 520–538.
- Buchdadi, A.D., Sholeha, A., & Ahmad, G.N. (2020). The influence of financial literacy on SMEs performance through access to finance and financial risk attitude as mediation variables. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 24(5), 1–16.
- Chainat Provincial Agriculture Office. (2022, September 19). *Basic information on agriculture in Chainat Province, year 2021*.
https://drive.google.com/file/d/1mP4MyRdwuZfUCeCDeidAf6B4qFJ8_BwC/view.
- Damito, J.W., & Schmidgall, R.S. (2010). A re-examination of key managerial accounting skills for lodging industry managers. *Journal of Hospitality Financial Management*, 14(1), 35–41.
- Desiyanti, R., & Kassim, A.A.M. (2020). Financial literacy on business performance: The moderating effect of religiosity among SMEs In Sumatera, Indonesia. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 10(2), 87–99.
- Hilton, R.W., & Platt, D.E. (2017). *Managerial Accounting Creating Value in a Dynamic Business Environment*. (11th ed.). McGraw–Hill Education.

- Kumchuen, P. (2021). Small and micro community enterprises accounting in Nonthaburi province. *Journal of Humanities and Social Sciences, Rajapruk University*, 7(1), 76–89.
- Lifestyle. (2019). Get to know "secondary cities" 55 provinces worth visiting. *Post Today*
<https://www.posttoday.com/lifestyle/587425>.
- Ngerndee, C., & Intuwonges, S. (2018). Financial inclusion of Thai border traders. *Academic Services Journal, Prince of Songkla University*, 29(3), 90–101.
- OECD (2020). *OECD/INFE 2020 International Survey of Adult Financial Literacy*.
www.oecd.org/financial/education/launchoftheoecdinfeglobalfinancialliteracysurveyreport.htm.
- Okoye, E.I., Uniamikogbo, E. & Adeusi, A.S. (2017). *Accounting skills for sustainable entrepreneurial development: A study of selected small and medium scale enterprises in Edo State*. A paper presented at the 2017 International Conference in African Entrepreneurship and Innovation for Sustainable Development.
<http://papers.ssrn.com/so13/papers.cfm?abstractid=3029929> on 31/8/2018.
- Phengpis, S., Raktham, A., Chirinang, P., Fuengjan, S., Montriwat, P., & Hunnak, C. (2020). Guidelines for developing the accounting system of community enterprises on agricultural housewife group in Nakhon Pathom province. *Modern Management Journal*, 18(1), 88–101.
- Sastsara, S., & Mekdee, K. (2021). Accessing funding and problems of community enterprise entrepreneurs in Phra Nakhon Si Ayutthaya province. *Journal of Educational Review Faculty of Education in MCU*, 8(3), 298–313.
- Salome, E.N. (2012). The teacher and skills acquisition at business education: from the perspective of accounting skills. *Arabian journal of Business and Management Review*, 2(4), 25–36.
- Soffel, J. (2016). *Ten 21st – century skills every student needs*. World Economic Forum.
<https://www.weforagenda/2016/03/21st-century-skills-future-jobs-students>.
- Samlee, O., Sregarn, K., & Romyen, J. (2022). Guidelines for Financial Management and Development of Accounting Model for Community Enterprises in Chawang District, Nakhon Si Thammarat Province. *Academic Journal of Management Technology*, 3(1), 1–23.
- Thongpaeng, P. (2019). Guideline on the Accounting performance for the Rice seed group of community Enterprise group in Ban Pakmai Huai Thap Than District Sisaket Province. *Sisaket Rajabhat University Journal*, 13(1), 108–118.
- Umeji, A.U., & Obi, C.A. (2014). Cost accounting skills needs of small business operators. *American Journal of Industrial and Business Management*, 4, 246–257.
<http://dx.doi.org/10.4236/ajibm.2014.4503>.

- Urueña-Mejía, J.C., Gutierrez, L.H., & Rodríguez-Lesmes, P. (2023). Financial inclusion and business practices of microbusiness in Colombia. *Eurasian Business Review*, 13, 465–494. <https://doi.org/10.1007/s40821-022-00231-2>.
- Wanichbuncha, K. (2019). *Structural equation analysis (SEM) by AMOS* (3rd ed.). Samlada.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3th ed.). Harper and Row.